

ԻՆՉ Կ'ԸԼԼԱՆ

կամ ան է որ մէկ կողմէն համառոտ
կրօնական պաշտօններուն երբեք այն
սեռական զատորոշանքով ինչն մը չի տրորվի,
որպէս զի անոնք ձեռնադրուելէ վերջ
արդիւնաւոր այն կերպով կարենան իրենց հօ-
տերուն ծառայելի եւ համ թէ նոյն պէ-
զ ձեռնադրանքները չունեն ստրկի, մտքի եւ
ձողիկի այն տոհմաւորութիւնը, որով մեզիկ,
ծով կենսոյն նախաւեմաւ համարեն օգո-
տակար ու գործունեայ կեանք մը, եւ
խիտաւոր ձեռնքիլ անկիրն զնպուելուն, եր-
թան հոն, ուր պէտք կայ իրենց:

ԱԳԱՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՇՌԱՅԼՆԵՐՈՒՆ

ԳՐԱԲԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ
(ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Եթէ՛ նախ եւ առաջ քնշ գրամ շտիֆ, մի յուսալիցութիւն եւ իմէ պատահի որ դիւ-
րութեամբ շտիֆն, եւ ծախսին բոլոր չա-
հածը, այլ քիչ մը բաւ պահէ առնելու
օրուան մը համար, իյնելով որ լաւ արա-
հանքին ալ դէշ ճարտանկութն պէտ իջու-
նենան իրենց դարձուածքները Եւ, հա-
ւանականաբար, որ քսան որ տարիք չա-
ռաջանա, հետդէտէ աւելի պահանջներ
վերաւն ունենան քան ինչ Ծառ մարդիկ
միշտուած են իրենց գործն մէջ, անոր
համար որ չառ լաշով եղած են անդրները
Մի աճապարեւ հարստանալու համար
Թէպէտեւ չառ քիչն է կրնան յուսալ մեծ
հարստութիւններ զնրել, լաշով որ եւ, է
մէկը կրնայ իր կեանքը արտօնել աշ-

4642 4643 4644 4645 4646 4647 4648 4649 4650 4651 4652 4653

ՀԻՒՄՊԷՌ-ՔՐՕՈՒՖՕՐՏ ԳՈՐԾԸ

ՆՈՐ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական ընկերություն մը ինչպե՞ս կը հաստատուի.—Տիկին Հիմպեդի հոր մեքենայու.
 Իրենցը.—10,000,000 ֆրանկի դրամադուլու.—Թա՛մարդները գրուելու սահմանը.
 Նստի միացներ.—Տաքեցըց մը.—20,000,000 ֆրանկի խաղախաղիս ին.—Գո.
 Ղը կը պատուհի.—Փախուստ.—Քննութիւն.—Նորէն դրամաբիղ մը.—Նո.
 Ին «Եւ ծնաւ մական լնին . . .».—Նոր կործանումներ.—Ո՛րը
 ցացին 20 պիտիները.—Սնանկութիւնը՝ կը վերգրանք:

ԲԱՐԻՁ, 19 Մայիս 902

Աղջիկ նամակովս (°) բացատրեցի թէ
 ի՛նչ պայմաններու մէջ ծնունդ առած էր
 Տիկին Հրեմպէտի արքայած նոր սեփեանս
 յովթիւրեւ, «էա մանի՛ք Վիտաէա ար Ռա-
 յու» ապա՛հով ազգական ընկերոջս իմ
 հւ թէ ի՛նչ միջոցներով կրցած էր մինչեւ
 20,000,000 ֆրանքի հասցնել իւր զորածն-
 ւո՛ր թեանք ընդհանուր գումարը Տեաննեք
 հոմա թէ ինչպէ՛ս երեւան ելաւ այդ հակա-
 խարդախութիւնը

Տիկին Հիւսիսէօր համբաւաւոր զրա-
մարդկին բացումէն եւ ռուն Հիւսիսէո-
ւորութեամբ զործին ամօքանեալեալա-
յիւր խարաքանութիւնը յայտնեցին լիբը,
երբ մտածեցեալ խուզարկութիւն մըն
սկսեցան իրենց լիբը, արհեստի իսկ այս ընկե-
րութիւնը ոտականութեան ուղարկութիւ-
նը զրաւած էր Բանին մը հաշուական ան-
հանդուրժեալութիւնը, ինչպէս նաեւ յաճա-
խարհիկօրէն տեսնող եղած քիչ մը շատ յայտ-
նի զրկանքներ տեղի տուած էին կարգ
մը բողոքներուն: Այդ բողոքներուն լիայ,
ոտականութիւնը կանխելը սրած էր «Լեւոնի
Լիւսիսէոյ» վերաբերող իրերու մասին, եւ
վերջ ի վերջոյ մտածած էր տեղափոխու-
լիս անցնելու անոր կանխողորը: Այդ
քննութեան արդիւնքը շատ զոհաբերի-
չ էր երեւցած ոտականութեան աշխիւ-
նը հակառակը ապացուցած էր սա կէտը
էր «Լեւոնի» վիսկէտ ալ Բաորի» անտնոյ
հասնչեալած ապագայարական ընկերու-
թիւնը որ այժմեան շնորհալից ծանուցա-
մներով ու աշխատանքով ինքզինքը ծանո-
թացուած էր փողոցներուն, ապրելու Էն-
կերութիւն մըն է, հաստատուած օրէնքի
կողմովին հակառակ զգիլն էր վրայ: Այս
մասին ուեղի ապագայութեւ համար, Ծո-
ս աշխիւնութիւն թաղին ոտականութեան
զոհմանը, էր իսկ հակողութեամբ ման-
րակրկիտ քննութիւն մը բացած էր:

Իւ աւանայր քննութեան ընթացքին մէջն է որ տիկին Հիւսիսէյն խորհալուս թիւեալ յայանուեալս, եւ Հիւսիսէյնու՝ թիւեալ յայանալիքն ստացանաճքներուն առժամեայ վարիչ նշանակուած Պ. Լըմարքի, դատաւորի մը եւ անոր քարտուղարին ընկալացութեամբ ներկայացուցաւ Ողէր ինքեղոց, ընկերութեան զլուսնու գործատեղին:

×

Նոր վարագույր մը կար վերցուելիք:

(*) Հրատարակուած «Ծաղիկ»-ի երէկ-
սեան թուով:

խառութեամբ եւ խնայողութեամբ Ազ-
գասնեւորը անուղի չէր որ քիչ ունիւն, այլ
անունը որ չափուն կը ցանկանայ:

Սըը ձէլեմը բէկեւոր, իր շահեկան բա-
նախօսութիւններէն մէկուն մէջ, իր աշա-
կերաններուն նկատմամբ վիճակագրութե-
ան խնկէրը ցոյց տուաւ: Հազար տասնորդ,
թիւերը միշտ որոնք թողուցին լուսաւորեալ
երկու հարիւրը հարստացան կամ չուտով
մնան: Մնացած ու չէ հարիւրէն, վեց հա-
րիւրը քիչ չափ խնայողութիւններու տիրա-
ցան: Հազարներ միայն յիսուսը վեցը կա-
տարեկանաւ անյաջող եղան:

Արգրաբուհ, ոչ ոք պէտք է չառանձնա-
կու թխան մէջ խնայ կեանքի ասփնդն
կողմնորոշուելու պէտքանշնորհաւ աստի՛ն Քնու
խիւնը թխի՛ պէտք ունի եւ չառանձնա-
շնորհ՛ Միւս կողմէ, պերճանքներն մեծ
ծայրեր գունդեր իր բանան, եւ, ինչպէս
Պրանքը իր կէտքը, Միտք թխն մը ապրու-
ցնորդը պիտի կրնար երկու զուտաներ
անուշախիտ անոր առեպ՛

Մէկ սահառի մէջ շատ մը հաւկիթներ

իրաւէ՛ որ չնայածանքեր կային Քրիստոսի
կիւրծոյ՝ դործառնութեանց մասին, բայց
ստեղծանք ոչ որ կը կրկնաձեւը թէ մաւ
կրկալ խաղաղութեան միջոց ու ըլլաւ։ Դա
տական պաշտօնեաներուն հետ, ընկերու-
թեան յաճախորդներէն բարկացած բա-
ւական ստեղծաբաւութիւն էր որ Օպէն
փողոց հաւաքուած էր, իր կարգին չէր
մտածներ, եւ կամ չէր ուզեր մտածել խա-
ղաղութեան հաւանականութեան մը վրայ։ Դ-
նիւլիւն աղբէն ընկերութեան մը՝ որ այն-
քան բարձր պայտականայինքն ունենա-
լիք յաւակնէր, եւ որ տարներու ընթաց-
քին միջ այնքան ալ վատահոմութիւն չդա-
ցուցած հաւաքում մը ըլլալ։ Այս կարծիքը
լաւ մը արմատացած էր իրենց ջով մա-
յի 10 ի որը, երբ Պ. Լորմոսին եւ դա-
ստարոր Օպէն փողոց ինչեղեղ անդամային-

Երկու պաշտօնեաները ներկայանալու
նույն պէս, առանց տակաւին ինքզինքնին
ծանօթացնելու կը փափաքին Տնօրէնը
տեսնել:

—Պ. ա՛Րթինքա՛ք նախորդ երկուշաբաթի ի վեր լացալիս է, կը պատասխանէ պաշտպանս մը։

Այն ատեն, դատաւորը իր հանգամանքը ծանուցանելով, դանապա՛նն ու ընդհ. թարաուդարը կանչել կուտայ եւ փափաքը կը լայանէ ամբարներին ու դրամազկը տեսնելու։ Ասոր վրայ վար կ'իջնին ընկերութեան ղեկավարս Պ. Տիւմեն եւ ուսէ՛ր անձ մը՝ նոյն ընկերութիւնն խորհրդ. ղեկավար—երկրաշարժը, որոնք կը հպատակին ինքիւսայոյց պաշտօնեաներու փափաքին, եւ զանոնք կ'առաջնորդեն կիւնէն։ Ի՛նչ ետքը, ամէն լսան կնքեմէ վերջ պաշտօնեաները կը մեկնին, առանց յուսառու պատասխան մը կարենալ տալու ընկերութեան այն յանձնարարներուն՝ որ լինելու դուրսը, փողոցին մէջ խռնուած, ընտելեան արգելքին կը սպասէին Մէկ լքանի նողի հետաքրքրներու կը պատմեն ի՛նչ որչա՛ր կ'ընուած են այդ զորքին մէջ։ Մեկերին կ'են կ'ըր առէ՛ն յուսանաւասածը կ'երեւակ, կ'ըրտ։

—Ստացուածքը զոր այս ընկերու-
լիեան յանձնեցի, ծերութեանս միակ ա-
պուհէն էր, իրաւ է որ կենսաթոշակս
ստացած եմ մինչեւ այսօր, բայց եթէ եր-
բեք իրօք խորդատու թիւն եմ ըլլայ այսի-
մէ. հինգ տարու ընկեմ:

Շուրջինները մտածկոտ զինքը մտիկ
կ'ընեն, որովհետև ամենքն ալ իրեն պէս
բռնուած են արդէն այս գործին մէջ։

մի գնեիր Որքան որ ալ լաւ խրատներ
աւանդ ըլլաւ, որքան որ ալ խնամքով
ընած ըլլանք խնդրի մը մանրամասնութիւն
թիւնները, դարձեալ բան մը կրնայ պաշտանի
դառնալու միջոցով ընել բոլոր հաշիւները
Սեյիւնի խելիքի վաճառականները եւ
դրամաշինարարները սխալմունք կ'ընեն Սեր
կեանքին նախնական շրջանի մէջ կը
ստորինք թէ երկուք երկուք ալ չորս կ'ընեն
կայք երկու երկուք ալ լաւ լաւանքներով
ալ կ'ընեն Բոր թեալարաններու ձեւ մը,
կատարելապէս ճիշդ է որ եթէ երկուքը
կարողին վրայ խաղաղանքի, չորս կ'ուսնանք
նանք, բայց կեանքի ընթացքին մէջ
զարտանք մըն է ապա, թէ այդ դասին անհ
ճիշդ մէկ զործածութիւնը չափ մը յուս
ստաւու աստղարկ ղինքրու խորութիւն պատճառ
միջոցաւ

Ամէն բան հանգարտօրէն ըրէ՛: Կը պատմուի թէ Լորտ Պրուկհէմ երբեք չէր կրնար հանգիստ նստիլ իր լուսանկարը քաջուած ատեն, այնպէս որ չ'իյնար պատկեր մը կը գոյանար:

Դատարանն պաշտոնեաները նշոյն օր
նիշն ոչ կատարելապէս, զոնե՛ բաւական
երկէ կերպով որ սկսան կապեալիմ ձեռնա-
Վիշապեմ» ընկերութեան պատուաբու-
թեան նկատմամբ, ինքն երբեք տարբե-
թեմ չի ուլլար, եւ ինքեան ամօքեղը ինչո՞ւ
խնայել զնոր Սյոյ փախուտը ուղիղ տար-
դու զօրծ չէր կրնար ըլլալ անուշաւ, եւ
կարեւոր էր նամդում զորացնել թէ ինք
չէր ոչ նուազ մեծ կարգախախտութիւն
պատճառաւ որ այդ պայտալովգորակն ըն-
կերութեան զիտակին տակ Սյոյ նամ-
զուծը տակաւ սկսաւ արնամալ, երբ եր-
կուսն իրարմէ ձեռնաթ Վիշապեմ» խործըր
զոկան՝ երկրպագային, Փ. Ժիւրաբ տուն

ՕՐԻՈՐԴ. ԷՎ. ՀԻԻՄՊԼԵՆ.

կատարուած խուզարկութեան մը արժի-
քայտուեցաւ սա պարագան թէ «Ռախ-
՛ւիսե՞ժ»-ի զրամագլուխն ու գործառնու-
թեանց հիւր կազմող զրամները ո՛չ թ-
ն կեցրութեան գործատիղններէն մէկուն
կամ միւսին մէջ կը գտնուէին, այլ նոյն

[illegible]

Ինչ որ ալ բլլայ, պէտք էր անկատար
 առ վերը որ տալ բոլոր այլ անտառ
 լաւ իրենց: Մանաթ որ ձլանի՞ վիշտ
 ինչո՞ք յաճախորդ եղող աճապրն թուր
 ինչո՞ք, զիբարանակն իմանալիքս
 Եւեամբ որ քարանձակ դիտել նրնե՛րու:

Ինչկերթ ասորո իր ըսել թէ գործի
էջ չատեր անլաջող եղած են, որովհետեւ
հեռ չեն կրցած սենեակի մը մէջ չան-
աւար նստիլ:

Ամէն մարդ, տեսակէտով մը գործի
մարդ է, ակամայ կամ ոչ, Ամէնքս պար-
տականութիւններ ունինք կատարելիք,
ուրեմ մը կատարարելիք, ծախքեր՝ կա-
տարելիք, որոնք մեր հոգեմբ պղտոր ընտելը մե-
ծերնք աւելի ուսումն են ներգործող եւ

Գործերի մեջ յազդող թիւերը բարբառային, բարբառաբանական, ընդհանուր շարժման, ընդհանուր շարժման (common sense) հզատաբան թիւեր են, եւ ուշագրւոյթ թիւնքն զան թիւնքն աղանդական թիւերէն: Հին առած մը կ'ըսէ. — «Դուռն քու խանութից պահէ, եւ խանութից մը պէղելով գտնիս» Ինքնուրոյն նոյնիմաստ պատահական թիւերն են Կանթեմբէ, Մեծ իշխան մը զգուշացնող օր կը ձին կարելի եղածին չափաւորապէս գործելով, հարգողը այդ ժաման տեղեկարար եղող սիրտն մը թիւ լին' ըստն առիճներ, աւելի արագ կերպով կը գրգռեն ձիւերը, եւ իրը պատասխան տապառ. սա՛ խոստանա՛նք: — «Ի՞նչ տիրոջը աչքերը:

տական պաշտօնէութեան, օր առաջ ապահովուելու համար իրենց ստացուած քննորոշ վիճակուած բազմին վրայ:

Այդ օրը հասաւ վերջապէտ երէկ, մայիս 18, դատաւոր Պ. Պէրյօսնի, Պ. Լըմաւաքիի, «Թանթը Վիամէռն» սէնստիքը անուանեալ Պ. Վաշէնի, հարցաքննելի դատաւոր Պ. Անտրէի, դատական ընթիմները Պ. Ռուսոյի, ուրիշ պաշտօնականներու եւ ընկերութեան խորհրդական երկրակալի Պ. Ժիւառի ու դանձապահ Պ. Տիւմօմի ներկայութեան քակուեցան կնիքները, ու դատուեցան ընկերութեան բոլոր տոմարները, թուղթներն ու թղթատկցութիւնները, զորս Դատական նախարարութեան պաշտօնատեսուէր փոխարքիւր համար չորս կտաւ՝ յետ պէտք եղան՝ կատարուած հարցաքննութիւններէն առ յայտնի եղաւ թէ Տիկին Հիւմպէռն շատ կը յամախէր ընկերութեան գրասենեակը, եւ տնօրէնին լաւեակը կը մտնէր ձիշղ իր տունը մտնալու պէտ Կրաւուած թուղթներուն գտնաւորման համար կ'ըսէն թէ ամբողջ երեք օրու պէտք կ'պա Դատական պաշտօնէնտիկները մեծ լոյս մը կը լուսայ այդ քննութիւնէն՝ որուն ելքէն կը սպասուի անամբեր Ծանկեան կողմը առ է որ, կը կասկածուի թէ շատ սերտ յարակցութիւն էր գոյութիւն ունէր այդ «Թանթը Վիամէռն» եւ նմանօրինակ գործառնութեանց յատուկ ուրիշ ընկերութեան մը միջեւ՝ զոր Հիւմպէռն ամուսինները հիմա տեսնին «Թանթը Վիամէռն» պատկանող բազմաթիւ թուղթեր ալ երեսան հանուանին Տիկին Հիւմպէռնի անուն մէջ կատարուած խաւարարութիւնաց միջոցին՝ Դատական պաշտօնէնտիկները կոչուած է լուծելու նաեւ ուրիշ կարեւոր հանգոյց մը, որուն քաղկուելէն կ'սխառու ունի ընկերութեան բազմաթիւ բաժնետէրերուն ձեռքախլաման հաւանականութիւնը Այսինքն եթէ երբեք փորձագէտ-համարակալները, — ուրիշ քննութեան պիտի պահմուտին դրաւուած թուղթերը, — կարենան հաստատել թէ ընկերութիւնը ապօրէն էր, այն ատեն, բոլոր բաժնետէրերն ալ պիտի ձեռքախլաւին իրոյ մեղաակից այդ խաւարախուսութեան

Դառով այն 20,000,000 ֆրանքին ու
բուն համար կը յուսային թէ Ընկերու-
թեան զրաւարտին մէջ կը գտնուին, ցըն-
դած գագած էր Դրանակվըը բացուեցաւ.
Թէէնք, բայց անոր մէջ չառ անհնաւ ար-
ժէք մը ներկայացնող թուղթեր մնայն
կային, ինչ որ օղը կը հանէր բլուր քի-
թիւնուն քունտոյնեւուն վերջին յայտը
«Ռանթ Վիսփէն» ապահովագրական ըն-
կերութիւնը այս պահուս մնանկ հրատա-
րակածած է առեւտրական դատարանին
կողմէ:

X

Ուրիշ կարեւոր խաղարկութիւնն մը
որ կատարուեցաւ «Խանթ Վիսթեյն»
հիմնադիր—վարչիներէն Ալեուսն, Պ. Էմիլ
ԽՕՐինեաբրին քնակարանը, քիչ մը աւելի
սպա փոնց այդ ընկերութեան գործատա-
նութեանը մասին Պ. Էմիլ ԽՕՐինեաբրին

Շատ կարեւոր է գործի մարդու քննաւորութիւնները մշակել, իմ ականաւոր բարեխմբներէս մէկը ժամանցուց զիս որ, երբ կը խորհէր այն բոլոր անձներու յորայ, որոնք կը կարողութեանց եւ ըրարձկնկարողի տէր ըլլալով հանդերձ, կեանս մէջ անյաջող եղած էին, մնծալուց մասին պատճառներ անէր իր արմըն գործերնին ձգգործներ, անհշգապահներ, համարխալութիւն գործելու անկարողներ, պիտի մերկ բաներու մէջ յամադողներ, վերջապէս, անբարոյեանք մարդիկ եղած են:

Պարտիկ թէ մեծ բանեցրու մէջ կարող ու
կանողը չտու կարելորդ ենւ Պլիմս Դաւն ի
տանը» ոսկիներէ առած մըն է, եւ իբրեւ
փաթեթիկ յոգնութիւն մը յանձն առնեա
տեղը գնելու համար այն բաները, որոնց
պէտք է չունիս այլ եւս, ապագայն քանա-
կան լիծեմար Ժամանակն եւ ապագայութիւն-
պիտիւ չափաւ այն ստունէ՝ երբ նորէն հաւ-
կնն տակ գտնուիս զանոնք գործածելու
ընթացին, ինքովու

(Շարունակ էի)